

Україна в умовах глобалізаційних процесів має бути здатною адаптуватися та протидіяти кризовим явищ і викликам нового століття. Українській економіці необхідна внутрішня модернізація, ефективна та довгострокова політика, заснована на пріоритетності національних інтересів.

Перелік посилань:

1. Бойко А. В. *Стійкість національної економіки: теорія, методологія, практика* : монографія. – Київ : Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2014. – 288 с.

2. *KOF Globalization Index / KOF Swiss Economic Institute [Electronic resource]*. – 2016. URL: <http://globalization.kof.ethz.ch/>

ДОСВІД ПОБУДОВИ СТРАТЕГІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Т.В. Шталь, д.е.н., професор

Харківський державний економічний університет імені Семена Кузнеця

В.О. Козуб, к.е.н., доцент

Харківський державний університет харчування та торгівлі

В умовах глобалізації необхідність забезпечення економічного зростання спонукає держави світу до формування стратегій економічного розвитку нової якості, які визначають вектори руху країн у всіх напрямках. Держави формують стратегії, виходячи з поточного стану економіки, потенційних можливостей розвитку, інтеграційних зв'язків та глобальних викликів.

Українська економіка перебуває в процесі трансформаційних змін і також потребує системного підходу до побудови стратегії. Особливого значення це набуває в контексті імплементації положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (ЄС). Відповідно, стратегії економічного розвитку України мають співвідноситися зі стратегіями європейських держав. Отже, доцільно проаналізувати досвід побудови економічних стратегій країн ЄС і виокремити можливості використання такого досвіду в Україні.

Дослідженню теоретичних і практичних питань побудови стратегій розвитку економіки присвячені численні роботи закордонних і вітчизняних вчених, зокрема: А. Прадетто, П. Грегорі, С. Фортеск'ю, Д. Лук'яненко, А. Поручника, В. Колесова, О. Амоша, Ю. Пахомова, А. Філіпенко та ін. [1-3]. Проте досвід європейських країн в цій сфері вивчено недостатньо.

Під економічною стратегією розвитку розуміють розраховану на певний період цілісну систему дій держави, спрямовану на реалізацію мети, завдань, пріоритетів її економічного відтворення з урахуванням комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників та ризиків. В умовах, коли економіка країни перебуває в нормальному стані, метою стратегії є або стабілізація економіки, або досягнення ще вищого рівня її розвитку. Такі стратегії діють нині у розвинених державах. Проте, найчастіше стратегії розробляють тоді, коли економіка країни знаходиться в складному, а то й кризовому становищі. Так, у 90-х рр. ХХ ст. Україна розробляла стратегію перебудови економіки на ринкових принципах. У багатьох країнах, що розвиваються, головною метою економічної стратегії є перебудова галузевої структури економіки.

Огляд стратегій розвитку країн Європейського Союзу, як світових лідерів економічного розвитку, соціального та геополітичного впливу, є ключовим для розуміння сутності побудови стратегій та інструментів досягнення поставлених у них цілей. Європейський Союз має єдину спільну стратегію сталого розвитку «Європа 2020». Національні стратегії країн-членів Європейського Союзу будуються на базі єдиної стратегії розвитку ЄС. Особливостями національних стратегій країн-членів ЄС є: формулювання основних правил управління, що розкривають суть керівного принципу й узагальнюють вимоги до сталого розвитку; визначення галузей та індикаторів, що визначають масштаб необхідних дій і дозволяють ефективно контролювати результати; безперервний моніторинг; коригування стратегій кожні чотири роки із залученням громади; визначення системи органів, що забезпечують реалізацію стратегії; виокремлення пріоритетних сфер впливу; чітке декларування цілей за кожним індикатором до 2020 року. Поточна рамкова стратегія «Україна 2020» відповідає цій стратегії та має у своїй структурі вищеперераховані елементи.

Особливу увагу країни-члени ЄС приділяють розробці нової стратегії високих технологій, яка передбачає створення передових ринків, поглиблення співпраці між наукою та економікою і поліпшення рамкових умов для інновацій. При цьому дотримуються загальної міжнародної тенденції створення інтегрованих концепцій розвитку для потреб інноваційної політики, зокрема: про-

поновані заходи мають чітко виражений міжгалузевий і міждисциплінарний характер і спрямовані на визначення загальних концепцій, які дозволяють погодити на державному рівні всі складові частини національної інноваційної системи – наукові дослідження, освіту, фінансування, механізми комерціалізації інновацій, засоби законодавчого регулювання, мережні структури взаємодії держави, промисловості й громадянського суспільства [2]. Особливостями даної стратегії є те, що вона ставить новий формат цілей; будує та декларує характеристики суспільства, що здатне сприймати та створювати інновації; чітко виокремлює ті сфери, де має відбуватись інноваційний розвиток; чітко визначає, що саме в кожній з галузей має відбуватися, а діяльність буде через систему проєктів загальнодержавного значення.

Таким чином, європейський досвід побудови якісної стратегії важливо використовувати для побудови ефективної стратегії економічного розвитку України на основі: 1) впровадження системи безперервного моніторингу стратегії економічного розвитку, оскільки трансформаційні процеси потребують постійної зміни шляхів досягнення мети; 2) створення єдиної інноваційної стратегії розвитку, яка побудована за принципами створення інтегрованих концепцій розвитку з поєднанням усіх складових інноваційної системи та визначає пріоритетні сфери інноваційного розвитку; 3) формування моделі інноваційного розвитку, створення ефективних кластерних утворень і запровадження діяльності ефективних загальнодержавних проєктів.

Перелік посилань:

1. *Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование : монография / [Д. Лукьяненко, В. Колесов, А. Колот, Я. Столярчук и др. ; под науч. ред. проф. Д. Лукьяненко, А. Поручника, В. Колесова]. – К. : КНЭУ, 2013. – 466 с.*
2. *Структурні реформи економіки : світовий досвід, інститути, стратегії для України : монографія / [О. І. Амоша, С. С. Аптекарь, С. І. Юрій та ін.]. – Тернопіль : Екон. думка : ТНЕУ, 2011. – 323 с.*
3. *Геоетноімічні сценарії розвитку і Україна : монографія / [М. З. Зеуровський, Ю. М. Пахомов, А. С. Філіпенко та ін.]. – К. : Академія, 2010. – 328 с.*

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ З УРАХУВАННЯМ РЕКОМЕНДАЦІЙ МВФ

Т.Ю. Яра

Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління», м. Київ

Після кризи в 2014-2015 рр., економіка України розпочала поступове відновлення. За офіційними даними, у 2016 р. реальний ВВП України вперше за останні 4 роки зріс на 2,3% (у 2015 р. відбувалося падіння на 9,8%), за рахунок зростання інвестицій, що і стало ключовим фактором для відновлення економіки.

У 2016 році відбулося стрімке зниження індексу споживчих цін в середньому до 13,9%, тоді як у 2015 році споживчі ціни в середньому зростали на 48,7%. В свою чергу, на кінець періоду інфляція знизилася до 12,4%. Таким чином, ціль з інфляції на 2016 рік, визначена Стратегією монетарної політики на 2016-2020 роки [1] в межах $12\% \pm 3$ в. п., досягнуто. Швидке сповільнення інфляції у 2016 році відбулося насамперед завдяки послабленню інфляційного тиску, зумовленого фундаментальними факторами. Також значний вплив мали сприятливі фактори з боку пропозиції сирих продуктів харчування. Водночас основними чинниками зростання цін стало підвищення тарифів, що регулюються адміністративно, та збільшення світових цін на нафту [2].

В економіку України за 2016 рік надійшло 4,4 млрд дол. прямих іноземних інвестицій, що на 17% більше, ніж у 2015 році [3]. Для залучення інвестицій Національний банк в 2016 році продовжив активно згорнути введені в 2014 році валютні обмеження і пом'якшувати монетарну політику. Ці кроки стали можливими, завдяки стабілізації курсу гривні. Протягом 2016 р. національна валюта подешевшала з 23,4 грн/дол. у грудні 2015 р. до 26,2 грн/дол. у грудні 2016 р [4]. Дефіцит рахунку поточних операцій різко скоротився з більш ніж 9 відсотків ВВП в 2013 році до 3,6 відсотка ВВП в 2016 р.

Згідно Меморандуму про економічну і фінансову політику погодженого між Урядом України та МВФ [5]. для прискорення зростання при збереженні макроекономічної стабільності необхідно продовжувати приділяти особливу увагу: а) активізації зусиль щодо залучення інвестицій і підвищення потенціалу економіки за рахунок поліпшення бізнес-середовища, реформуванню сектору держпідприємств (SOE), розвитку ринку земель сільськогосподарського призначення, а також боротьбі з корупцією, що залишається однією з ключових проблем; б) забезпеченню фінансової стійкості за допомогою фіскальної консолідації, за підтримки пенсійної реформи, більш ефективних держав-